

[Afghanistan Digital Library](#)

adl0675

<http://hdl.handle.net/2333.1/xd2547r3>

This is a PDF version of an item in New York University's Afghanistan Digital Library (<http://afghanistandl.nyu.edu/>). For more information about this item, copy and paste the "handle" URL above into a web browser.

When referring to or citing this item please use the "handle" URL and not this document or the URL from which you downloaded it.

All works presented on New York University's Afghanistan Digital Library website are, unless otherwise indicated, in the public domain. The images available on this website may be freely reproduced, distributed and transmitted by anyone for any purpose, commercial or non-commercial.

NYU Libraries, Digital Library Technical Services, dlts@nyu.edu

۱
قانون اساسی
دولت علیت افغانستان

در مطبع دایره تحریرات مجلس وزراء طبع شد

تحریر فی تاریخ یوم پنجشنبه ۱۳۰۲ هجری قمری

تعداد طبع اول ۲۵۰۰ جلد

نظامنامه اساسی دولت علیه افغانستان

- ۱- دولت علیه افغانستان دایره امور داخله و خارجه خود را با استواران نامۀ حاضر نموده همه محلات قطعات مملکت زیر امر و اراده سینۀ ملوکانه بپوشد یکت جو دو تشکیل می یابد و هیچ حیثیت در اجزای مملکت تفریق نگردد
- ۲- دین افغانستان بین مقدس اسلام است و دیگر ادیان بل بنهود و یهودی که در افغانستان هستند بشرطیکه آسایش و ادب و آیین را احلال نکنند نیز به تحت دین گرفته
- ۳- پایتخت مملکت افغانستان شهر کابل است و مالی تمامی مملکت افغانستان با کسب و بخر حکومت هندو که چ اعتبار مالی شهر کابل نسبت دیگر شهرها و قصبات مملکت محروسۀ افغانیه نداند
- ۴- بنا بر ضوابط فوق العاده علیحضرت بهایون که در راه ترقی و تعالی و استقلال ملت افغانیه ابراز نموده اند ملت محبت و محبت افغانیه این متعهد میشوند که سلطنت افغانستان به ولاد این پادشاه ترقیخواه افغانیان با وصول ولایت با انتخاب علیحضرت پادشاهی مالی ملت انتقال میکند و وفات ملوکانه دین جلوس ریاست

بالمواجهه اشرف و اما لی متعصب بشویم که مطابق شرح شریف این نظامنامه را
اجرای و ام حکومت نموده، استقلال افغانستان را رعایت و بر او ملّت
خود صداقت نمایند.

۵- ذات حضرت پادشاهی و مقام و جایگاه این سلام و حکمدار و پادشاه عموم
بنوعه افغانستان است.

۶- امور مملکت بزرگ و ریاضه و زراعت و دولت که به او و سنیّه انتخاب تعیین بشود
اواره میشود و هر کدام وزراء مسئول امور متعلقه شان شناخته میشوند
ازین سبب انتهای امور غیر مسئول میباشد.

۷- در خطبه ما ذکر نام پادشاهی ضرب سکّه بنام پادشاه تعیین رتبه مطابق
قوانین مخصوصه اعطائشان انتخاب تعیین صدر اعظم و دیگر هیئت و وزراء
و عزل تبدیل شان و تصدیق نظامات عمومیّه و اعلان میراث شان، و مجاز
و اجراء احکام شرعیّه و نظامیّه و قومانده فی عموم قوا عسکری افغانستان
و اعلان حرب، و عقد مصالحه و علی العموم معاهدات و حقوق و تخفیف مجازات
قانونیّه عموماً یا خصوصاً از حقوق جلیل پادشاهی شمرده میشوند.

حقوق عمومیّه بنوعه افغانستان

۸- هر آنکس که در مملکت افغانستان میباشد باید از حقوق و تعهدات بنوعه افغانستان کفایت
صفت تابعیت افغانیّه مطابق نظامنامه مخصوصه استحصالی یا اجناسه کرده

۹- مسکن تبعه افغانستان آزادی شخصی خود را مالک بوده حریت دیگر اشخاص را اختلال
نمیکنند.

۱۰- حریت شخصی از هر گونه تعرض و مداخلت مصون نیست، هیچکس بدون امر شرعی
نظامات متقنه تحت توقیف گرفته و مجازات کرده نمیشوند، و افغانستان اصول
اسارت بالکل موقوف است، از زند و مرد هیچکس و یکس را بطور اسارت تمام
کرده نمیتواند.

۱۱- مطبوعات و اخبارات و ادبیات مطابق نظامنامه مخصوص آن آزاد میباشد
نشر اخبار فقط از حقوق حکومت و یا مالی تبعه افغانستان است، و باره مطبوعات
خارجی، دولت علیه افغانستان بعضی شرائط و قیود نهاده میتواند.

۱۲- تبعه افغانستان مطابق نظامات موضوعه برای تجارت و صنعت و زراعت
هر گونه شرکتها کرده میتواند.

۱۳- تبعه افغانان آن مفرد یا جمعا اگر خلاف شریعت غرأ و یا نظامات دولت از طریق
مأمورین یا دیگران حرکت در قمار و ملا حظه کنند، به اداره مالک دولت
عرض میکنند، اگر مدعیان حکومتی بر جوعه اش به بازخواست و استماع عرض
پرداخت کنند، علی الترتیب به حقوقشان استغاثه نمایند، در صورتیکه
بجای بازخواست نکرد، استحضور اشرف پادشاهی عرض نموده و متذکر
۱۴- امرتد ریس بالکل آزاد است مطابق نصاب معارف عمومی به هر فرد تبعه افغان

عموماً بطور عمومی و خصوصی برای تدریسات مآذون و مجازید باشند، اما اشخاص
اجنبی به استثنای نفراتی که برای تعلیم استخدام میشوند، بداخل مملکت
افغانستان به اقتضای اداره مکاتب مجاز نیستند.

۱۵- عموم مکاتب افغانستان در زیر نظارت و تفتیش حکومت میباشند، حکومت به
اسباب و تدابیر که برای ترویج علمیه و ملیه به تبع افغانستان برسیاق نظام
و اتحاد میباشند نظر وقت میگیرد، اما اصول تعلیمیه که بامور اعتقادی و
مذهبی اهل مملکت و افراد مستأمنه تعلق دارد داخل کرده نمیشود.

۱۶- کاذبه افغانستان بخصوص شریعت و قوانین و نظامات دولت در حقوق و وظائف مملکت
حق مساوات دارند.

۱۷- عموم تبعه افغانستان به اندازه قابلیت و اهلیت شان در همه امور تحصیله اند
استیاج دولت استخدام میشوند.

۱۸- مالیات و محصورات مقرره مطابق نظامنامه های مخصوصه برای تبعه افغانان
بیت شریعت و قدرشان تعیین نگرفته میشوند.

۱۹- در افغانستان هر شخص از مال ملک خودش که در تصرف او باشد و مانع نباشد، اگر ملک
ملکی بمقصد منافع عمومی بکار دولت شود موافق نظامنامه مخصوصه آن اوقافیت
آن را بجا چشمتان تا ویر نهوده بعد ملک را گرفته میتواند.

۲۰- مسکین و غلبه بر فزونی افغانستان از هر گونه تعرض مصدقست، و بچاکس از طرف

حکومت و سایر بدو احکام نظامات بخانه شخصی حیرانگشا استند
داخل شده نمیتواند.

۲۱- در محاکمه عدلیه عرض داد عمومی مطابق شریعت و اصول محاکم حقیقه
و جزائیة فیصله کرده میشود.

۲۲- مصاوری بیکار با کل ممنوع است، اما کار و تکالیفی که در زمان مجاز
پیش شود، مطابق نظامنامه مخصوصه آن ازین قاعده مستثناست.

۲۳- خارج نظامات دولت از هیچ کس چینی گرفته نمیشود.

۲۴- شکفته دیگر انواع نظرها موقوف است، و خارج نظامنامه جزای و مجازات
برای هیچکس مجازات داده نمیشود.

(وزراء)

۲۵- در افغانستان وظیفه اداره حکومت مفوض است به هیئت وزراء و ادار
مستقله درین اجتماع هیئت وزراء ریاست مجلس ذات ملوکانه ایفا مینماید

و اگر ذات شانانه تشریف نداشته باشند، صدر اعظم بوظیفه ریاست میر و ارد

و اگر صدر اعظم اثبات موجودنداشت، از جمله وزراء وزیر وزارت اول

وظیفه ریاست را اجرا میدارد.

۲۶- وکیل که در حال غیاب یکی از وزراء تعیین میشود عیناً اختیارات و

حقوق همان وزیر را داراست.

۲۷. در هر سال قبل جشن عمومی استقلال بکیر و مخصوصی که از طرفات شاهانه
 معین فرموده میشود و وزیر ریاست شهر یاری یک بار عالی انعقاد خوا
 یافت و در باره کور مرکب است از رجال مورین دولت کابرواشراف
 که از طرفات شاهانه انتخاب شده باشند و در مواجهه آن هر وزیر و
 مدیر مستقلة اجراءات خدمات یکساله خود را در اعلامیه ایان ایضاح خواهند نمود.
 ۲۸. صدر اعظم و دیگر وزراء از طرف قریب اشرف پادشاهی اتواب و تعین
 میشوند.

۲۹. مجلس وزراء مجمع امور مهمه داخلی خارجی دولت است و مذاکرات مجلس
 وزراء و قراردادها بیکه محتاج تصدیق میشوند بعد امضاء السلطنت بهایوتی
 در معرض اجرا گذاشته میشوند.

۳۰. وزراء امور است مربوطه وزارت متعلقه خود را به اندازه که در حوصله اقتی
 خودشان است اجراء و مافوق آنرا آنچه را اساساً بحضور اشرف ملوکانه تقدیم
 میشود بحضور اعلی حضرت پادشاهی و آنچه موافق تفصیل لائح وظائف مجلس
 وزراء و مواد متعلقه مجلس کور باشد به مجلس عالی وزراء تقدیم و القای نمایند
 مجلس وزراء در مواد مقدمه موافق نظامنامه مخصوصه وزارت مذکوره و مباد
 نموده حل و فصل و آراء خود را امضا نمایند.

۳۱. هر یک از وزراء در سیاست عمومی دولت مشترک و در امور وزارت
 طیفه متعلقه

خود مخصوصا بحضور اشرف لوکانه مسئول شناخته میشوند.

۳۲- در امور رے که از حضورشان مانده به یکے از وزرا، و یا دیگر مأمورین امر شتفا پی شود

احکام تحریری آرا یا مضامین هماهنگی حاصل دارند.

۳۳- یکے از وزرا رے دولت اگر از رے و طیفه مأموریت، شان تحت محاکمه

گرفته شوند، محاکمه آنها بایوان عالی عاید و راجع است، و اصول محاکمه شان

موافق نظامنامه مخصوصه حل و فصل میگردد و دیگر عادی شخصیه وزراء که خارج

وظیفه مأموریت شان باشند، مانند سایر رعایا به محاکم عدلیه مراجعت مینمایند.

۳۴- وزیر رے که از طرف دیوان عالی تحت اتهام می آید یا نتیجه محاکمه و برائت شان

از وظیفه وزارت معطل مینماید.

۳۵- مقدار وزارت و تشکیلات و دائر و وظائف شان در نظامنامه تشکیلات است.

توضیح یافته.

مأمورین

۳۶- بالعموم مأمورین مطبابق مواد رے که در نظامات مخصوصه ایضاح گردید

بمأموریتها که التیق و مناسب باشند تعیین کرده میشوند، و هیچکدام مأمور

تازمانی که از وظیفه خود مستعفی نشوند، و یا از سوء رفتار شان موجب عزل نگردند

و یا از طرف دولت بنا بر یک امر ضروری لازم تبدیل و موقوفی نباشند اصلا

عزل و موقوف نمیشوند، و مأمورین که حسن سلوک و استقامت خدمت

خود را ابراز نمایند استحقاق ترقی رتبه و مأموریت مستمری را دارند
 ۳۷۰- وظائف مأمورین در نظامات مخصوصه تعیین و تفریق گردیده هر مأمور موافق
 نظامنامه مامورین مخصوص از وظائف موقوفه اش مسئول شناخته میشود،
 ۳۸۰- سیمه مأمورین علی المرتب در اطاعت کمر موقوف شان موافق نظامات دولت موقوفه
 موقوف هستند و اگر از طرف آمرافق آنحضرت در اجراء اقدام برخلاف نظامات
 دولت اصرار شود، مأمورین با تحت شان بمرکز وزارت اطلاع نمایند، و هرگاه بدو
 اطلاع مکرر ادا برخلاف قانون را اجرا کنند، آنها نیز مسئول شناخته
 میشوند.

مجالس مشاوره شورایی ملت

۳۹۰- در مرکز دار السلطنه یک هیئت شورایی دولت و در نائب الحکومه کی و حکومتها
 اعلی و حکومتی های درجه اول دوم و سوم و مقامه داری یک یک یک مجلس مشوره
 موجود است.

۴۰- اعضاے مجالس مشاوره و شورای دولت از اعضاے طبیعی و اعضا
 منتخب مرکب میباشند.

۴۱- اعضا طبیعی مجالس مشاوره از مأمورین که در نظامنامه تشکیلات است
 توضیح یافته تشکیل مییابد، و اعضا طبیعی شورای دولت بالسلطه و اعضا
 منتخب شورای اساس از طرف قرین الشرف اعلاحضرت، بایونی منتخب تعیین

کرده میشوند، اعضای منتخبه تماماً از طرف ائالی معین و مقدر میشوند، و در باب صورت انتخاب انتخاب در نظامنامه تشکیلات اساسی مواد جداگانه موجود است
 ۶۲- مجالس مشاوره شورای دولت علاوه بر وظایفی که در نظامنامه تشکیلات اساسی نشان داده شده بدو وظائف ذیل موقوف میشوند:-

الف- برای ترقی صناعات، تجارت، زراعت، معارف همه تکالیفی که لازم ببینند بدولت عرض نمایند:-

ب- در خصوص مالیات و محصولات و دیگر محاملات حکومت اگر مخالف اصول نظامات معائنه نمایند بقصد اصلاح اینچنین امور بحسب حکومت عرض و الحاح نموده میتوانند.
 ج- اگر در حقوق که موافق این نظامنامه بر اساس مالی داده شده، از یکطرف اختلال و انشاعه ملاحظه کنند، و در نزد حکومت صلاحیت عرض و استفتاء دارند:-

۶۳- فقراتی که مجالس مشاوره ولایات و محالات بحسب رتبه نائب الحکومه و حکام عرض تقديم نمایند، آنچه به اندازه امتیازات نائب الحکومه و حکام باشد خودشان اجراء و مافوق آنها بوزارت متعلقه همان شعبه ارجاع میدهند، از وزارت منسوبه اش اگر لازم اجراء باشد اجراء نموده و الا برواق ماده (۳۰) نقل میکنند و اگر مسئله مواد قانونیه باشد، بموجب قاعده (۴۶) این نظامنامه پروازند:-

۶۳- در فقره آنکه از مجالس شاوره براسه نائب الحکومه و مقام محلی عرض میشود و از جانب آنها لایحه یک ماهه تهیه جواب براسه شان حاضر شود، مجالس شاوره صلاحیت دارند که بشورای دولت عرض حوائج خود را بنمایند.

۶۴- شورای دولت فقرات آنکه مجالس شاوره شکایات میسپویند، راسه خود و از آن باب فوئسته بوزارت منطقه همان فقره اطلاع میدهند، اگر در اجرای آن از طرف وزارت منطقه ای واقع شود، شورای دولت آن فقره را تقدیم حضور بایونی میسپویند.

۶۵- نظامات دولت از طرف شورای دولت تدقیق گردیده به مجلس وزراء تقدیم میشود، و بعد تصویب مجلس وزراء و متکوی مضور شامانه در موقع اجراء میسر آید.

۶۶- علاوه بر اعضاء طبیعیه و دائمی شورای دولت نامورین ملکی از نائب الحکومه الی حکام اعلی و از منصب داران عمالی تا لواشیر که از ناموریت بگذشته باشند، با اشتباه اشتباه که در تحت حاکم بیا سید و حاکم اعضاء طبیعیه شورای دولت موقعا الی تعیین ناموریتشان در قلم شده میسپویند.

۶۷- بودجه سالانه را که بوزارت مالیات تنظیم و ترتیب میشود، مطابق نظامات بودجه عمومی بشورای دولت تقدیم میسپویند.

۴۹۔ مقاولات و تہذبات کہ با اجاب میشود، از طرف شوراے دولت قرار
و تدقیق میگردد۔

محاکم

۵۰۔ در محاکم عدلیہ ہر نوع محاکمات بطور علنی اجرا میشود، بعضے قمراتے
کہ در نظام منامہ مخصوصہ محاکم نشان داده شدہ، محاکمہ آزار قاضی بطور خفیہ اجرا
کرده میتوانند۔

۵۱۔ در حضور محاکم ہر کس برائے محافظہ حقوق خود ہمہ وسائل مشروعہ را پیشنہاد
نمودہ میتوانند۔

۵۲۔ محاکم عدلیہ در رویت و فیصلہ دعاویئے کہ داخل وظیفہ شان باشد، تعطیل و
ماطلہ کردہ نمیتوانند۔

۵۳۔ ہمہ محاکم از ہر گونه مداخلت آزاد ہستند۔

۵۴۔ صنوف و درجات محاکم و صلاحیت شان بنظام منامہ تشکیلات اساسی
ایضاح یافتہ۔

۵۵۔ ہر یکس خارج محاکم عدلیہ برائے فیصلہ بعضی فقرات مخصوصہ یک محکمہ فوق
السادہ تشکیل دادہ میتوانند۔

دیوان عالی

۵۶۔ دیوان عالی خاص برائے محاکمہ وزراء دولت عند الاقضاء متشکیل میباشد

و بعد ایفا و سرانجام نمودن کار که به او سپرده شده فسخ میشود.
 ۵۷- سطر شکل دیوان عالی اصول محاکمه در این مطابق نظامنامه مخصوص آن اجرا میشود.

امور مالی

- ۵۸- همه محصولات دولت مطابق قانون مخصوص آن اخذ گردید میشود.
 ۵۹- هر سال برای واردات و مصارف دولت یک بودجه تنظیم کرده میشود و این بودجه برای واردات و مصارف دولت اساس بودجه نیمه واریز و مصارف از روی آن اخذ و صرف میشود.
 ۶۰- بعد از تطبیق و اجرای بودجه سالانه یک محاسبه قطعی تنظیم کرده میشود و آن محاسبه قطعی مقدمات حقیقی واردات و صرفیات این سال را حاوی میباشد.
 ۶۱- برای تحقیق و تدقیق اینکه آیا واردات و مصارف دولت حقیقتاً موافق نظامنامه بودجه ایفا گردیده است یا نه یک دیوان بخش شکل میابد (در خصوص دیوان بخش نظامنامه مخصوص موجود است).
 ۶۲- برای تنظیم محاسبه قطعی برای تنظیم بودجه و صورت تطبیق و اجرای آن نظامنامه مخصوصه موجود است.

اداره ولایات

- ۶۳- اصول اداره ولایات از سه قاعده اساسیه یعنی است، توسعه مآذ و تفریق وظائف، تعیین سولت، بنا بر قواعد مذکور همه وظائف اموری و ولایات

مطابق نظامات موضوعه تعیین و تفریق کرده شد و است، و اختیارات
 امورین نیز طبق نظامات مخصوصه محدوده است، و هر کار و امور در وظائف خود
 علی المراتب نزد افوقش منقول شناخته میشود.

۶۴- در ولایات و محکمات شعبه وزارت امورین جداگانه تقرر میسند، افراد
 مالی براساس اجرائی کار و انجلاح و انجلاخ خود ابتدا بر امورین شبات محتمل
 نمایند.

۶۵- اگر اجرائی کار مالی بامورین نهاد نشود، و یا در باره آنها بامورین خلاف نظامات
 دولت رفتار نمایند، افراد مالی از تعطیل کار و سوز رفتار آنها نزد امرافوقشان
 هذا الاقضاء نزد نائب الحکومه یا و حکام اعلی عرض استغاثه کرده میتوانند.

۶۶- تشکیل دوائر بلدیه و وظائف آن در نظامنامه مخصوص توضیح یافته
 ۶۷- هرگاه در یک محله حاکمیت آثار محسوسه و تفاوت که محل اهمیت عمومی
 باشد حس کرده شود، دولت اعلان حکومت محکمیته میسند و اداره آن
 تشکیل میاید.

مواد متفرقه

۶۸- براساس تبعه افغانستان درجه ابتدائیه تحصیل معارف حتی و محسوبیت
 درجات و تفرقات آن یک نظامنامه مخصوص تعیین یافته که بر طبق آن
 معمول شود.

۶۹- یک ماده این نظامنامه اساسی هیچ سبب وحشیته تعطیل و یا حکم اجرا
آن ساقط نمیشود -

۷۰- بنا بر اینجایب اگر از نوادیند ربه این نظامنامه اساسیه از دم تغییر و تبدل
شود، بعد از استئذان اعضاء شورای دولت و تصویب مجلس
عالی وزیران و جنهور اشرف بهایرلی عرض میشود، و بعد منظوری حضور
شاهانه تغییر و تبدل آن ممکن است -

۷۱- تشریح و تفسیر یک ماده این نظامنامه اساسی و دیگر نظامات دولت اگر
لازم دیده شود، بشورای دولت حواله گردیده، بعد تصحیح و توضیح شورا
دولت و تصویب مجلس عالی در مطبع و نشر میشود -

۷۲- در بین نظم نظامات معاملات انالی و مقتضیات زمان مخصوصه احکام
شرعیته بنظر وقت گرفته میشود -

۷۳- مصنوعات مکاتیب یک از حقوق انالیست، و همه مکاتیب مراسلات
محصولی انالی که توابع پوسته میشود، تا از طرف یک محکم جواز تحبش
نشود، در هیچ پوسته خانه و دیگر با از کرده نمیشود، و همچنان بر سببه به مرسل
الیه سپرده میشود -

مواد این نظامنامه اساسی که با تفاق آرا و وزراء دولت و نمایندگان
مجلس برای جرگه محنت مشرقی برای اساس دولت علیه افغانستان تصویب یافته

در شصت و هفتاد و دو (۸۷۲) نفر اعیان مجلس مذکور در موفقیت آن محضر و امضا
اند منظور است ، این امر را در صورتی که دولت و اجراء احکام مواد
امور را در می کند
این ترجمه فارسی با اصل کتاب اسامه اساسی افغانی موافق است .

تعدیل و توضیح مواد نظامنامه ایالت

افغانستان

تعدیل ماده (۲)

دین افغانستان بر مذهب اسلامی مذهب رسمی عمومی آن
مذهب عین حق است دیگر ادیان اهل منهد و یهودی که در
افغانستان هستند بتاویه جزیه و علامات ممیزه تابع بوده
شرطیکه آسایش و آداب عمومی را اخلال نکنند نیز
وقت تأمین گرفته میشوند .

توضیح ماده (۹)

کافه تبعه افغانستان در امور دینی و مذهبی و نظامات
سیاسی دولت علیه خود پابند و مقید بوده و از
فوق شخصی خود را مالک هستند .

تعدیل ماده (۲۴)

شکبه و دیگر انواع زجر تماماً موقوف است و خارج احکام
 شرع شریف و نظامات دولت که موافق احکام شرعی تنظیم
 یافته برای بحکیم مجازات داده میشود .
 نظامنامه اساسی افغانستان که در مجلس معظم (لوی جرگه)
 به سرطام ۱۳۰۳ در پتقان از علما و سادات و مشایخ و وکلا و رؤسا
 تمام مملکت افغانستان تشکیل یافته تصویب و منظور گردید، تنها
 ماده (۲ و ۹ و ۲۴) آن قرار فوق تعدیل و توضیح یافته
 صحیح است .

امضای علمای منتخبه مجلس لوی جرگه

مولوی محمد رفیع
 مولوی محمد رفیع
 مولوی عبدالغنی صدیقی
 مولوی عبدالغنی صدیقی

المخاکسات مولوی عبدالغنی صدیقی رئیس تین
 مولوی عبدالغنی صدیقی
 معاون

مورخه ۳۱ بهج ۱۳۰۳ (۱۳۰۳)

ضمیمہ نظامہ اساسی دولت علیہ افغانستان

مواد این نظامہ اساسی کہ بہ اتفاق آراء وند
دولت و تمامی وکلاء ملت در مجلس لوے جرگہ سمت مشرقی برآ
ساس دولت علیہ افغانستان تصویب یافته در مجلس عالی
وے جرگہ پغمان نیز عیناً قرائت و حسب آراء وند
دولت و تمامی وکلاء ملت و علماء و سادات و مشایخ منطوق گردید

روز ۸ دلو ۱۳۰۳

